

ГРАД ГРАДИШКА

В О Д И Ч

У ОБЛАСТИ
БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ
ЗАШТИТЕ

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БОРАЧКО-
ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ

Закон о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 134/11, 9/12 и 40/12) прописује услове и поступак за признавање и престанак статуса и права лица из реда ових категорија.

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ

- Борац је лице које је као припадник или добровољац у оружаним снагама СФРЈ и РС учествовало у оружаним акцијама, односно оружаном борби и вршило војне и друге дужности за одбрану СФРЈ, односно Републике Српске у периоду од 17.08.1990. године до 19.06.1996. године.
- Борцем се сматра и лице које је учествовало у антифашистичкој и ослободилачкој борби током 20. вијека као и лице које је учествовало у оружаном акцији предузетој за вријеме мира за одбрану Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.
- Војни инвалид је лице које је као припадник оружаних снага СФРЈ и РС у вршењу војних дужности у рату (ратни војни инвалид) или миру (мирнодопски војни инвалид), без своје кривице задобило рану, повреду, озљеду или болест због које је наступило оштећење његовог организма.
- Погинули борац је лице које је као борац погинуло, умрло или нестало или је умрло од посљедица ране, повреде, озљеди или болести задобијене у вршењу војне дужности у року од једне године од дана настанка оштећења организма.

I СТАТУС И ПРАВА БОРАЦА

КАТЕГОРИЗАЦИЈА БОРАЦА

Према дужини и условима ангажовања борци се разврставају у седам група:

Категорија борца	Дужина ангажовања у мјесецима	Зона борбених дејстава у мјесецима
I категорија	42 и више	најмање 32
II категорија	38 и више	најмање 28
III категорија	32 и више	најмање 26
IV категорија	24 и више	најмање 18
V категорија	18 и више	најмање 14
VI категорија	12 и више	најмање 8
VII категорија	-	мање од 8 мјесеци, у зони односно ван зоне борбених дејстава без обзира на дужину ангажовања

Статус борца I категорије имају и борци носиоци одликовања: Орден Немањића, Орден Карађорђеове звијезде, Орден Милоша Обилића, Медаље мајора Милана Тепића, Медаље заслуга за народ, Златне медаље за храброст и Сребрне медаље за храброст без обзира на дужину и услове ангажовања.

НАКНАДА ОДЛИКОВАНИМ БОРЦИМА

Борци Одбрамбено-отаџбинског рата и учесници у антифашистичкој и ослободилачкој борби током 20. вијека као припадници Српске, Црногорске или Југословенске војске или као борци НОР-а одликовани највећим одликовањима за војне заслуге у оружаном борби, имају право на новчану надокнаду.

Одликовањима се сматрају: Орден Немањиха, Орден Карађорђевог звијезде Републике Српске и Орден Милоша Обилића, Медаља мајора Милана Тепића, Медаља заслуга за народ, Златна медаља за храброст и Сребрна медаља за храброст као и одликовања по прописима бивше СФРЈ: Орден Карађорђевог звијезде са мачевима, Орден Белог орла са мачевима, Златна медаља Обилића, те Партизанска споменица 1941. и Орден народног хероја.

Накнада за орден и партизанску споменицу износи 70% од основице, а за медаљу 50% од основице и исплаћује се у задњем кварталу текуће године за претходну годину.

БОРАЧКИ ДОДАТАК

Борачки додатак је мјесечно или годишње новчано примање које борци Одбрамбено-отаџбинског рата остварују по основу ангажовања у рату проведеног у зони борбених дејстава.

Мјесечни борачки додатак остварује категоријски борац када наврши 45 година живота.

Годишњи борачки додатак остварује се у зависности од категорије борца и према важећој одлуци то право тренутно остварују борци прве и друге категорије.

Исто лице не може истовремено остваривати право и на мјесечни и на годишњи борачки додатак.

Исплата мјесечног борачког додатка врши се у текућем мјесецу, за претходни мјесец.

Исплата годишњег борачког додатка врши се у првом кварталу текуће године, за претходну годину.

Услови и поступак за остваривање права на борачки додатак прописани су Уредбом о борачком додатку („Службени гласник Републике Српске“, број: 52/13, 53/14, 6/19 и 87/23).

МЈЕСЕЧНО НОВЧАНО ПРИМАЊЕ ЗА БОРЦЕ СА НАВРШЕНИХ 65 ГОДИНА ЖИВОТА

Ово примање утврђује се борцима који наврше 65 година живота, а који немају новчана примања по неком другом основу, не рачунајући примања која се остварују по прописима из области борачко-инвалидске заштите, заштите цивила жртава рата и социјалне заштите. Услов за добијање овог примања је да борац има више од 15 година у збиру, борачког и радног стажа.

ДРУГА ПРАВА БОРАЦА

Поред наведених права, борци у складу са законом имају право на: подстицај за запошљавање и самозапошљавање бораца, здравствену заштиту и друга прва у вези са здравственом заштитом, посебан стаж у двоструком трајању, предност у запошљавању и стамбеном збрињавању, као и друга права утврђена посебним прописима.

II ПРАВА ВОЈНИХ ИНВАЛИДА

Према степену оштећења организма израженог у проценту, војни инвалиди разврставају се у десет категорија, и то:

- Прва категорија - инвалиди са 100% инвалидитета, којима је за редован живот потребна њега и помоћ.
- Друга категорија – инвалиди са 100% инвалидитета,
- Трећа категорија – инвалиди са 90% инвалидитета,
- Четврта категорија – инвалиди са 80% инвалидитета,
- Пета категорија – инвалиди са 70% инвалидитета,
- Шеста категорија – инвалиди са 60% инвалидитета,
- Седма категорија – инвалиди са 50% инвалидитета,
- Осма категорија - инвалиди са 40% инвалидитета,
- Девета категорија – инвалиди са 30% инвалидитета,
- Десета категорија – инвалиди са 20% инвалидитета

ЛИЧНА ИНВАЛИДНИНА

Према степену војног инвалидитета, личну инвалиднину остварују инвалиди од I до X категорије.

ДОДАТАК ЗА ЊЕГУ И ПОМОЋ

Додатак за његу и помоћ за војне инвалиде подјељен је у три степена сразмјерно тежини оштећења организма.

Ратни војни инвалид I категорије има посебни додатак за његу и помоћ у износу од 100% од основице. Изузетно ратни војни инвалид I категорије који има за посљедицу непокретност или потпуно сљепило има право на додатак за његу и помоћ у висини од 120% од основице.

ОРТОПЕДСКИ ДОДАТАК

Право на ортопедски додатак има војни инвалид од прве до шесте категорије коме је војни инвалидитет утврђен због оштећења организма који је непосредна посљедица задобијене ране, повреде, озљеде или болести која је проузроковала ампутацију екстремитета или тешко оштећење функције екстремитета, као и због потпуног губитка вида на оба ока.

Ортопедски додатак подјељен је у четири степена и утврђује се у одговарајућем проценту од основице.

ДОПУНСКО МАТЕРИЈАЛНО ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ

Допунско материјално обезбјеђење је новчана накнада коју под прописаним условима остварују војни инвалид од I до IV категорије.

ОСТАЛА ПРАВА ВОЈНИХ ИНВАЛИДА

Војни инвалиди у складу са законом поред наведених права имају и право на здравствено осигурање, односно здравствену заштиту, ортопедска и друга помагала, бањско и климатско лијечење, предност у запошљавању и стамбеном збрињавању, пореске и царинске олакшице, отклањање архитектонских баријера, обезбјеђивање простора за паркирање, предност у коришћењу услуга државних органа, јавних установа и осталих правних субјеката приликом рјешавања својих права и интереса, предност при упису дјеце у образовне установе, додјељивању стипендија за школовање и смјештај у студентске домове.

III ПРАВА ЧЛАНОВА ПОРОДИЦА ПОГИНУЛИХ БОРАЦА

ПОРОДИЧНА ИНВАЛИДНИНА

Породичну инвалиднину по основу погинулог борца могу остварити:

- брачни друг погинулог борца као и лице из ванбрачне заједнице под условом да је са погинулим борцем имало дјеце,
- дјеца погинулог борца, као и пасторчад под условом да их је погинули борац издржавао најмање три године прије смрти,
- родитељи, односно усвојиоци погинулог борца,
- други чланови породице погинулог борца (очух, маћеха, дјед, баба, брат и сестра) под условом да породичну инвалиднину не користе ужи чланови породице и да је постојао однос међусобног издржавања.

Родитељи, односно усвојиоци погинулог борца који немају више дјеце, брачни друг погинулог борца који нема дјеце или су дјеца неспособна за привређивање и дјеца погинулог борца без оба родитеља, корисници породичне инвалиднине, имају право и на увећану породичну инвалиднину.

ПРАВО НА НАДОКНАДУ ТРОШКОВА ИЗГРАДЊЕ НАДГРОБНОГ СПОМЕНИКА ПОГИНУЛОМ БОРЦУ

Породица погинулог борца има право на надокнаду трошкова изградње надгробног споменика погинулом борцу у висини утврђеној законом.

Ово право немају породице погинулог борца коме су споменик подигли Град, предузеће, установе или војне јединице или су на име помоћи за изградњу добили новчана средства у висини прописаној претходним ставом или већој.

ОСТАЛА ПРАВА ПОРОДИЦА ПОГИНУЛИХ БОРАЦА

Породице погинулих бораца у складу са законом имају и право на повећану породичну инвалиднину, здравствену заштиту и друга права у вези са остваривањем здравствене заштите, накнаду породици одликованог борца, накнаду трошкова сахране ексхумираног борца, бањско и климатско лијечење, предност у запошљавању и стамбеном збрињавању, пореске и царинске олакшице, предност при упису у образовне установе, додјељивању стипендије за школовање, смјештај у студентске домове, предност у коришћењу услуга државних органа и осталих субјеката приликом рјешавања својих права и интереса.

IV ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА БОРАЧКИХ КАТЕГОРИЈА

Борци, војни инвалиди и чланови породице погинулог борца и умрлог војног инвалида – корисници породичне инвалиднине, који не могу бити осигурани ни по ком другом основу имају право на здравствено осигурање, односно здравствену заштиту у обиму предвиђеном за радника осигураника; остварује се у складу са прописима из области здравствене заштите.

V ПРАВА ДРУГИХ ЛИЦА

У законом прописаним случајевима, одређена лица имају право на мјесечна примања (породичну инвалиднину, посебно мјесечно примање и личну инвалиднину).

Право на породичну инвалиднину имају:

- чланови породице умрлог војног инвалида од прве до четврте категорије, а пете и шесте категорије под условом да је смрт војног инвалида у узрочно-посљедичној вези са оштећењем организма по коме му је био утврђен војни инвалидитет,
- чланови породице војника на служењу војног рока или лица у резервном саставу, погинулог, несталиг или умрлог за вријеме вршења војне службе у миру,
- чланови породице погинулог, умрлог или несталиг припадника цивилне заштите, радника Министарства унутрашњих послова и припадника радне или јединице радне обавезе

Право на посебно мјесечно примање имају:

- родитељи, брачни друг, дјеца рођена у браку или ван брака и усвојена дјеца борца који је погинуо или умро без своје кривице за вријеме одобреног одсуства из јединице.

То право се може остварити и по основу борца који је извршио самоубиство уколико се не може остварити статус породице погинулог борца и права по том основу.

Право на личну инвалиднину има:

- припадник цивилне заштите, радник Министарства унутрашњих послова и припадник радне или јединице радне обавезе.

VI ПОСТУПАК УТВРЂИВАЊА СТАТУСА И ПРАВА БОРАЧКИХ КАТЕГОРИЈА

Поступак утврђивања статуса и права борацких категорија прописан је Законом о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске који регулише ову област.

Поред правила овог поступка примјењују се и правила Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18).

Првостепени поступак у дјелокругу је рада Градске управе града Градишка, Одјељења за борацко-инвалидску заштиту.

Другостепени поступак у надлежности је Министарства рада и борацко-инвалидске заштите Републике Српске у Бањалуци.

Против управних аката министарства може се водити управни спор код Окружног суда у Бањалуци.

Управни поступак у овој области покреће се по захтјеву странака или по службеној дужности.

VII ПРИЗНАЊЕ СТАТУСА И ПРАВА ЖРТАВА РАТНЕ ТОРТУРЕ

Ово право утврђено је у 2018. години. Жртве ратне тортуре су посебна категорија цивилних жртава рата.

Жртве ратне тортуре су лица која су као цивили у вријеме и у вези са оружаним сукобима на територији бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у периоду од 17.8.1990. године до 19.6.1996. године били изложени неком од облика тортуре.

Лица са утврђеним статусом могу остварити право на мјесечно новчано примање, право на здравствено осигурање, право на ослобађање од трошкова личног учешћа у коришћењу здравствене заштите, односно партиципације, право на бањску рехабилитацију, подстицај за запошљавање.

Регулисано је законом о заштити жртава ратне тортуре ("Службени гласник Републике Српске" број 90/18).

УПРАВНИ ПОСТУПАК ПО ЗАХТЈЕВУ СТРАНКЕ

Р. бр.	Предмет	Основна документација
1.	Категоризација борца	- Увјерење о учешћу у Одбрамбено-отаџбинском рату
2.	Надокнада одликованом борцу или породици одликованог борца	- Рјешење о утврђеном статусу борца, за борце - Фотокопија прописаног одликовања
3.	Личне војне инвалиднине	-Увјерење о околностима страдања - Медицинска документација из времена страдања и учешћа у ОС
4.	Породичне инвалиднине	-Увјерење о околностима смрти борца - Увјерење о учешћу у рату - Изводи из матичних књига за чланове породичног домаћинства
5.	Надокнада за изградњу надгробног споменика погинулом борцу	- Рјешење о признатом статусу за чланове породице погинулог борца - Рачун или предрачун за изградњу надгробног споменика
6.	Годишњи и мјесечни борачки додатак	- Рјешење о категоризацији борца
7.	Здравствена заштита борачких категорија	- Докази из којих се може утврдити да странка не користи здравствено осигурање ни по ком другом основу

У поступку категоризације бораца прибавља се мишљење Борачке организације о дужини и условима ангажовања борца у ОС, а у поступку утврђивања војног инвалидитета, као и постојања узрочно-последичне везе у случају умрлог ратног војног инвалида пете и шесте категорије, прибавља се налаз и мишљење Првостепене лекарске комисије.

УПРАВНИ ПОСТУПАК ПО СЛУЖБЕНОЈ ДУЖНОСТИ

Управни поступак по службеној дужности покреће се у случају наступања раскидних услова за даљње коришћење утврђених права.

У случају да првостепени орган утврди постојање раскидног услова призната права се укидају или престају.

Управни поступак по службеној дужности се покреће и у другим случајевима када је то Законом прописано или актом донесеним на основу Закона, или ако је то наложено од стране другостепеног органа.

VIII ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ПРОЦЕНАТА И ВИСИНЕ МЈЕСЕЧНИХ ПРИМАЊА

Р. бр.	Основ коришћења мјесечног примања /војне инвалиднине/	Проценат од основице
1.	Личне инвалиднине:	
	I категорија	130%
	II категорија	100 %
	III категорија	55 %
	IV категорија	41%
	V категорија	36%
	V категорија	24%
	VII категорија	18%
	VIII категорија	9 %
	IX категорија	6 %
	X категорија	5 %
2.	Право на додатак за његу и помоћ	
	I степен	86 %
	II степен	66 %
	III степен	46 %
	PBI I категорије	100 -120%

Р. бр.	Основ коришћења мјесечног примања /војне инвалиднине/	Проценат од основице
3.	Ортопедски додатак I степен II степен III степен IV степен	29-35% 22 % 14 % 7%
4.	Допунско материјално обезбјеђење - војни инвалид који има право на додатак за његу и помоћ: • I категорије • II категорије • III категорије • IV категорије • РВИ I категорије - војни инвалид који нема право на додатак за његу и помоћ: • II категорије • III категорије • IV категорије	81% 50% 48% 33% 100% 40% 30% 20%

Р. бр.	Основ коришћења мјесечног примања /војне инвалиднине/	Проценат од основице
5.	Породичне инвалиднине • један корисник 60% • два корисника 80% • три корисника 100% • четири или више корисника 120% - после смрти војног инвалида од прве до шесте категорије у укупном износу: • I и II категорије 45% • III и IV категорије 35% • V и VI категорије 30% - увећана породична инвалиднина 35% - повећана породична инвалиднина/стечено право/ од износа породичне инвалиднине 50%	
6.	Посебно мјесечно примање	30%

Основица за обрачун мјесечног или годишњег примања утврђује се у проценту од просјечне нето плате у Републици Српској у претходној години.

Одлуку о утврђивању основице доноси Влада Републике Српске почетком сваке године у складу са висином расположивих средстава планираних у буџету за ту годину, водећи рачуна о достигнутом нивоу права.

ГРАД ГРАДИШКА
ГРАДСКА УПРАВА

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БОРАЧКО-
ИНВАЛИДСКУ ЗАШТИТУ
Видовданска бр. 1А

НАЧЕЛНИК ОДЈЕЉЕЊА
Ранко Каран

Тел. 051/ 810-300, 810-336

Факс: 051/ 814-689

E-mail:

ranko.karan@gradgradiska.com

Информације можете наћи и на WEB
страни Града Градишка

Интернет адреса:

www.gradgradiska.com

ГГ В 08-1, Издање IX
Важи од маја 2025. године